Eerste Kamer der Staten-Generaal

1

Vergaderjaar 2026–2027

36 785 Regels met betrekking tot de handhaving in de sociale zekerheid om meer passend handhaven mogelijk te maken (Wet handhaving sociale zekerheid)

C

VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID[1]

Vastgesteld 29 september 2026

1. Inleiding

De leden van de **PRO**-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben een aantal vragen.

De leden van de **VVD**-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben een aantal vragen.

De leden van de **D66**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel Regels met betrekking tot de handhaving in de sociale zekerheid om meer passend handhaven mogelijk te maken (Wet handhaving sociale zekerheid). Deze leden onderschrijven de ambitie van de regering om te komen tot een meer evenwichtige en proportionele wijze van handhaving. Daarbij vinden deze leden het van belang dat het uitgangspunt van vertrouwen in de burger sterker tot uitdrukking komt. Een fout of vergissing, zeker in een complex stelsel, zou niet zonder meer tot verstrekkende financiële gevolgen moeten leiden. Tegelijkertijd is het voor het draagvlak van de sociale zekerheid van belang dat regels worden nageleefd en bewust misbruik wordt tegengegaan. De leden van de D66-fractie begrijpen daarom de keuze om meer ruimte te bieden voor maatwerk, binnen een wettelijk kader dat richting geeft aan de toepassing daarvan. Deze leden hebben naar aanleiding van het wetvoorstel een aantal vragen en opmerkingen.

[1] Samenstelling:
Van Apeldoorn (SP), Bakker-Klein (CDA), Van Ballekom (VVD), Baumgarten (JA21), Beukering (Fractie-Beukering), Bezaan (PVV), Bovens (CDA), Fiers (PRO), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Van der Goot (OPNL), Griffioen (D66), Van Gurp (PRO) (voorzitter), Huizinga-Heringa (ChristenUnie), Karaaslan (D66), Koffeman (PvdD), Lagas (BBB), Van der Linden (VVD), Moonen (D66) (ondervoorzitter), Van den Oetelaar (FVD), Perin-Gopie (Volt), Petersen (VVD), Ramsodit (PRO), Van Rooijen (50PLUS), Roovers (PRO), Van de Sanden (Fractie-Van de Sanden), Schalk (SGP), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), Walenkamp (Fractie-Walenkamp), Van Wijk (BBB)

kst-36785-C
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

De leden van de **ChristenUnie**-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben enkele vragen.

De leden van de **FVD**-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben een aantal vragen.

De leden van de **JA21**-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben een aantal vragen.

Het lid van de **Fractie-Van-Gasteren** en het lid van de **Fractie-Beukering** sluiten zich aan bij de vragen van de leden van de fracties van VVD, FVD en JA21.

2. Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie

Amendementen en moties

De leden van de **PRO**-fractie constateren dat tijdens de behandeling van dit wetsvoorstel in de Tweede Kamer het voorstel op verschillende punten is gewijzigd. Kan de regering per aangenomen amendement aangeven wat de gevolgen zijn voor de uitvoerbaarheid en voor de samenhang van het wetsvoorstel? Kan de regering daarbij ook aangeven of UWV, SVB en gemeenten de gevolgen van deze amendementen opnieuw hebben beoordeeld? Daarnaast ontvangen deze leden graag een overzicht van de aangenomen moties en de stand van uitvoering daarvan.

Vergisgrond, professionele ruimte en doenvermogen

Met het wetsvoorstel krijgen professionals meer ruimte om in individuele gevallen van sanctionering af te zien, onder meer bij een vergissing. Is in de uitvoeringstoetsen onderzocht of professionals bij UWV, SVB en gemeenten deze ruimte in de praktijk ook daadwerkelijk ervaren en kunnen benutten? Hoe wordt na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel gevolgd of zij daarvoor voldoende tijd, kennis en ondersteuning hebben?

Kan de regering daarnaast aangeven op welke wijze het doenvermogen van burgers expliciet bij dit wetsvoorstel is betrokken, hoe hierop in de uitvoeringstoetsen is getoetst en op welke wijze het doenvermogen doorwerkt in de beoordeling van verwijtbaarheid en vergissingen? Indien dit doenvermogen buiten de scope van een of meerdere uitvoerings-toetsen valt, is de regering bereid hier alsnog expliciet op te toetsen en zo ja, op welke wijze?

Implementatietermijn

De leden van de PRO-fractie lezen in de uitvoeringstoetsen van UWV, SVB en VNG Realisatie dat er telkens een implementatietermijn van circa negen maanden wordt genoemd.[2] Deelt de regering de opvatting dat een dergelijke termijn nodig is voor een zorgvuldige invoering? Zo ja, op welke wijze wordt hiermee rekening gehouden bij het bepalen van de datum van inwerkingtreding in relatie tot het geven van de implementatie-opdracht?

[2] Bijlagen bij *Kamerstukken II* 2024–2025, 36 785, nr. 3.

Rechtsgelijkheid

Naar aanleiding van het afwegingskader uit rapport van de Parlementaire onderzoekscommissie effectiviteit antidiscriminatiewetgeving van de Eerste Kamer «*Gelijk recht doen*»[3] vragen deze leden hoe de regering de rechtsgelijkheid bij de toepassing van deze wet waarborgt? Op welke wijze wordt voorkomen dat vergelijkbare gevallen door verschillende uitvoeringsorganisaties of gemeenten verschillend worden behandeld? Hoe wordt geborgd dat een besluit om de vergisgrond niet toe te passen zorgvuldig en kenbaar wordt gemotiveerd?

Digitale uitvoerbaarheid

Beschikken UWV, SVB en gemeenten volgens de regering over voldoende tijd, capaciteit en expertise voor de benodigde aanpassingen in de uitvoering en ICT? Zijn hiervoor ook structureel voldoende middelen beschikbaar? Is er naast de ontwikkelkosten ook voldoende zicht op de structurele beheer- en onderhoudskosten van de benodigde systemen? Voor zover bij de uitvoering algoritmische of AI-systemen worden gebruikt, hoe wordt geborgd dat deze voldoen aan de geldende regels en dat menselijke beoordeling en politieke verantwoordelijkheid voldoende zijn gewaarborgd?

3. Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Onderbouwing van de effecten van het voorstel

De leden van de **VVD**-fractie constateren dat de regering de keuze voor het nieuwe sanctiestelsel baseert op onder meer het onderzoek van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB) uit 2021 naar de effectiviteit van handhaving.[4] Uit de uitvraag bij UWV, de SVB en gemeenten kwam volgens de memorie van toelichting de verwachting naar voren dat meer ruimte om af te zien van sanctioneren in grotere mate tot naleving kan leiden dan sanctionering.[5] Welk empirisch materiaal onderbouwt die verwachting? Kan de regering aangeven op welke gemeten effecten, en niet op welke verwachte effecten, het voorstel berust?

In de memorie van toelichting verwijst de regering naar een verkenning naar het handhavingsbeleid in zes Europese landen.[6] Zijn van deze stelsels evaluatieresultaten beschikbaar over naleving, benadelingsbedragen en geconstateerd misbruik? Zo ja, welke conclusies verbindt de regering daaraan? Zijn er daarnaast Nederlandse pilots of praktijkervaringen bij gemeenten, UWV of de SVB waaruit blijkt dat de voorgestelde benadering het beoogde effect heeft?

Capaciteit in de uitvoering

De leden van de VVD-fractie stellen vast dat een individuele afweging per geval meer beoordelingstijd vergt dan een gestandaardiseerde reactie, de regering noemt in de memorie van toelichting zelf een toename van de werkzaamheden in de handhavingsprocessen.[7] Leidt dit wetsvoorstel per

---

[3] Rapport parlementaire onderzoekscommissie effectiviteit antidiscriminatiewetgeving *«Gelijk recht doen – Een parlementair onderzoek naar de mogelijkheden van de wetgever om discriminatie tegen te gaan»,* p. 94–99, bijlage bij *Kamerstukken I* 2021–2022, CXLVI, X.

[4] *Kamerstukken II* 2024–2025, 36 785, nr. 3, p. 4.

[5] Ibid., p. 32.

[6] Ibid., p. 57–58.

[7] Ibid., p. 70.

saldo tot een groter personeelsbestand bij de uitvoering? Hoe verhoudt dat zich tot de inzet van de regering op krimp van de omvang van het ambtenarenapparaat? En wat gebeurt er als de benodigde capaciteit op de huidige arbeidsmarkt niet beschikbaar blijkt?

De Afdeling advisering van de Raad van State schrijft in zijn advies van 7 mei 2025 dat de uitvoeringscapaciteit van groot belang is voor het succes van dit wetsvoorstel.[8] Kan de regering aangeven in hoeverre de capaciteit voor een goede uitvoering is gewaarborgd? Een van de aanleidingen voor het indienen van dit wetsvoorstel is het feit dat in het huidige stelsel te veel wordt uitgegaan van wantrouwen. Een handhavingsstelsel dat uitgaat van vertrouwen door middel van maatwerk vraagt volgens deze leden ook om een cultuurverandering, dit is ook het geval bij de Participatiewet in Balans. Hoe is de regering voornemens de publieke dienstverleners en de medewerkers in staat te stellen om deze cultuurverandering teweeg te brengen, ook in het licht van de samenloop met andere wetgevingstrajecten waar de regering terecht aandacht aan besteedt?

Handhaving, opsporen en bestraffen

De NSOB concludeerde dat zowel te strenge als te lichte handhaving het draagvlak voor de sociale zekerheid erodeert. Hoe beoordeelt de regering of het stelsel na inwerkingtreding naar de kant van te lichte handhaving doorslaat? Is de regering bereid in de invoeringstoets en de evaluatie expliciet het aantal opgelegde waarschuwingen, het aantal herhaalde overtredingen en het aandeel gevallen waarin van sanctionering is afgezien op te nemen, en de Kamer daarover periodiek te informeren?

Uitkeringen worden opgebracht door premie- en belastingbetalers. Het opsporen en bestraffen van misbruik is volgens deze leden daarom (ook) een verplichting aan degenen die het stelsel financieren. Hoe rechtvaardigt de regering het voorstel tegen de achtergrond van dat uitgangspunt? De regering verwijst zelf naar onderzoek waaruit blijkt dat mensen vrijwel altijd willen dat onterecht verkregen geld wordt terugbetaald. Hoe verhoudt zich dat tot de verkorting van de kwijtscheldingstermijn van tien naar vijf jaar bij schending van de inlichtingenplicht? Op welk moment en op basis van welke concrete aanknopingspunten mag een bestuursorgaan concluderen dat sprake is van niet willen in plaats van niet kunnen? Is de regering bereid dit te concretiseren in de beleidsregels waarover UWV, de SVB en de VNG met elkaar afstemmen? Zo nee, waarom niet?

Het Boetebesluit gaat ervan uit dat bij een eerste overtreding doorgaans een waarschuwing volgt of van sanctionering wordt afgezien. Hoe voorkomt de regering dat een bestuursorgaan blijft steken in herhaald waarschuwen zonder dat daar ooit een sanctie op volgt? Wordt bijgehouden hoe vaak eenzelfde betrokkene meerdere waarschuwingen ontvangt voor eenzelfde verplichting?

De leden van de VVD-fractie zijn verheugd te lezen dat de regering het preventie-perspectief heeft meegenomen bij het ontwerpen van dit wetsvoorstel. Voor wat betreft de inlichtingenplicht worden bestuursorganen immers geacht passende informatie te leveren richting de betrokken burgers. In hoeverre worden bestuursorganen ondersteund bij het leveren van de juiste, passende informatie om fouten aan de voorkant te voorkomen? Welke rol ziet het Rijk voor zichzelf hierin? Hoe borgt de regering dat elke burger verzekerd is van het verkrijgen van dezelfde

[8] *Kamerstukken II* 2024–2025, 36 785, nr. 4, p. 4.

informatie vanuit bestuursorganen nu de regering ervoor heeft gekozen om de vorm vrij te laten hoe de inspanningsverplichting wordt ingevuld?

Meer ruimte voor misbruik

Door het aangenomen amendement-Ceulemans blijft de maximale terugkijktermijn van twintig jaar gelden voor gevallen van opzet en misbruik.[9] Voor alle overige gevallen wordt de termijn teruggebracht van twintig naar vijf jaar. Opzet of grove schuld is echter niet in alle gevallen bewijsbaar, in die gevallen geldt de vijfjaarstermijn. Hoe voorkomt de regering dat hierdoor het financiële risico voor misbruikers kleiner wordt? Kan de regering een inschatting geven van het bedrag dat als gevolg van de verkorting jaarlijks niet meer kan worden teruggevorderd? En hoe voorkomt de regering dat een kortere termijn in de praktijk tot een lagere pakkans leidt? Is de regering bereid te monitoren in hoeveel gevallen een onrechtmatigheid pas na vijf jaar wordt geconstateerd en welk bedrag daarmee gemoeid is?

Categoriale toepassing

De regering schrijft in de memorie van toelichting dat een bestuursorgaan bij buitengewone omstandigheden kan kiezen voor categoriale toepassing van het uitgangspunt dat geheel of gedeeltelijk wordt afgezien van terugvordering bij een fout van de overheid.[10] Kan de regering concretisering hoe een dergelijke afweging gemaakt wordt? Is de regering bereid om via een afwegingskader vast te leggen wanneer een situatie als buitengewoon gekwalificeerd kan worden? Zo nee, waarom niet?

4. Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de **D66**-fractie stellen vast dat het wetsvoorstel uitvoeringsorganisaties meer ruimte geeft om in individuele gevallen een afweging te maken, zonder dat deze beleidsruimte automatisch tot maatwerk leidt. Deze leden vinden het van belang dat deze ruimte daadwerkelijk leidt tot een menselijkere en evenredigere uitvoering, zonder dat rechtsgelijkheid en rechtszekerheid onder druk komen te staan. De aan het woord zijnde leden hebben daarom enkele vragen over de balans tussen maatwerk en rechtszekerheid, de bescherming van burgers tegen fouten van de overheid en de uitvoerbaarheid van het nieuwe handhavingskader.

Allereerst constateren de leden van de D66-fractie dat deze discretionaire ruimte spanning kan opleveren tussen maatwerk enerzijds en rechtsgelijkheid en rechtszekerheid anderzijds. In de memorie van toelichting motiveert de regering de keuze voor een wettelijk handhavingskader onder meer vanuit het belang van rechtsgelijkheid en democratische legitimiteit.[11] Tegelijkertijd erkent de regering dat meer beleidsruimte het risico op willekeur kan vergroten en verschillen in toepassing kan veroorzaken. Deze leden zien hierin een wezenlijke spanning. Maatwerk veronderstelt immers dat uitvoerders ruimte hebben om rekening te houden met individuele omstandigheden, terwijl het gelijkheidsbeginsel vraagt om een voldoende voorspelbare en consistente toepassing van de wet. Hoe ziet de regering de verhouding tussen deze twee uitgangspunten? Wanneer zijn verschillen in uitkomst tussen vergelijkbare gevallen volgens de regering nog een gerechtvaardigd gevolg van maatwerk, en wanneer is sprake van rechtsongelijkheid of willekeur?

---

[9] *Kamerstukken II* 2025–2026, 36 785, nr. 19.
[10] *Kamerstukken II* 2024–2025, 36 785, nr. 3, p. 22.
[11] *Kamerstukken II* 2024–2025, 36 785, nr. 3, p. 41.

Ook de bescherming van burgers tegen fouten en traag handelen van bestuursorganen verdient volgens de leden van de D66-fractie aandacht. Deze leden waarderen dat het wetsvoorstel uitkeringsgerechtigden hier nadrukkelijk tegen beoogt te beschermen en vinden het positief dat het criterium «redelijkerwijs duidelijk» is aangescherpt naar «voldoende kenbaar en begrijpelijk». Deze leden constateren dat bestuursorganen bij de beoordeling hiervan dienen te kijken naar factoren als de complexiteit van het geval, de hoogte van het verschil, de informatievoorziening en dat het bestuursorganen vrijstaat om meer factoren in hun beleidsregels op te nemen.[12] Hoe moeten uitvoeringsorganisaties in de praktijk beoordelen of voor een betrokkene voldoende kenbaar en begrijpelijk was dat een uitkering ten onrechte of tot een te hoog bedrag werd verstrekt? Biedt de aangescherpte formulering voldoende houvast voor een eenduidige uitvoeringspraktijk? Zo ja, hoe wordt dit geborgd?

De aan het woord zijnde leden lezen in de memorie van toelichting dat het bestuursorgaan afziet van terugvordering voor zover de onverschuldigde betaling het gevolg is van handelen of nalaten van het bestuursorgaan, tenzij het de belanghebbende redelijkerwijs duidelijk had moeten zijn dat ten onrechte of tot een te hoog bedrag aan uitkering of voorziening werd betaald.[13] Hoe moet deze bepaling worden gelezen in het kader van proactieve dienstverlening (wetsvoorstel proactieve dienstverlening)?

Deelt de regering de inschatting van deze leden dat het voor een betrokkene minder snel duidelijk zal zijn dat er sprake is van een onterechte of te hoge uitkering wanneer deze proactief is begeleid bij de aanvraag, bijvoorbeeld door middel van een vooringevuld formulier dat achteraf gezien verkeerde inkomensgegevens bevatte? Kan de regering toezeggen om in de gesprekken met SVB, UWV en gemeenten zorg te dragen voor een zorgvuldige samenloop tussen het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid en het wetsvoorstel proactieve dienstverlening, bijvoorbeeld door hierover een verduidelijking in de beleidsregels op te nemen? Hiermee hangt ook de verplichting tot passend informeren samen. De wijze waarop een bestuursorgaan informatie verstrekt, bepaalt immers mede wat voor een burger kenbaar en begrijpelijk is. Hoe ziet de regering deze samenhang? Kan van voldoende kenbaarheid en begrijpelijkheid sprake zijn wanneer een bestuursorgaan de betrokkene niet passend en begrijpelijk heeft geïnformeerd? Welke minimumeisen gelden daarbij en hoe wordt voorkomen dat de vormvrije invulling van «passend informeren» leidt tot wezenlijke verschillen tussen UWV, SVB en gemeenten? Welke ondergrens geldt hierbij voor alle bestuursorganen?

In het verlengde van bovenstaande vinden deze leden het positief dat preventie in het wetsvoorstel nadrukkelijk onderdeel is van handhaving. De verplichting tot «passend informeren» kan eraan bijdragen dat burgers beter weten wat van hen wordt verwacht en fouten worden voorkomen. In het bijzonder vragen deze leden aandacht voor burgers die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen of digitale communicatie. In hoeverre moet een bestuursorgaan rekening houden met signalen dat een burger de verstrekte informatie niet begrijpt? Mag in een dergelijke situatie van het bestuursorgaan worden verwacht dat het de informatie op een andere wijze of in een andere vorm aanbiedt?

Naast de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan voor passende informatie speelt ook de eigen verantwoordelijkheid van de uitkeringsgerechtigde een rol. Neem het voorbeeld van het toenemend aantal, vaak jonge, vrouwen die met burn-outklachten in de WIA terechtkomen. Onder

[12] Ibid., 21–22.
[13] Ibid., p. 41.

begeleiding van een bedrijfsarts wordt bepaald wanneer zij weer kunnen re-integreren in betaald werk. De Wet verbetering poortwachter verplicht werkgever en werknemer immers om zich hiervoor in te zetten. Ook de uitkeringsgerechtigde heeft de verantwoordelijkheid om mee te werken aan een re-integratietraject als dat volgens de bedrijfsarts mogelijk is. Hoe wordt hierop gehandhaafd en, in het bijzonder, hoe wordt ieders eigen verantwoordelijkheid gewogen?

Een laatste vraag van de leden van de D66-fractie betreft de uitvoerbaarheid van de grotere ruimte voor maatwerk. Het wetsvoorstel vraagt van uitvoeringsprofessionals dat zij meer ruimte benutten voor individuele afwegingen en daarbij verschillende omstandigheden tegen elkaar afwegen. Hoe wordt gewaarborgd dat professionals hiervoor voldoende zijn toegerust en welke ondersteuning, opleiding en interne richtlijnen zijn daarvoor beschikbaar? Tegelijkertijd kan juist bij hoge werkdruk de neiging ontstaan om terug te vallen op standaardisering, terwijl het wetsvoorstel ruimte wil bieden voor maatwerk. Hoe monitort de regering of de geboden ruimte in de praktijk daadwerkelijk wordt benut? En hoe wordt voorkomen dat uitvoeringsorganisaties open normen vervolgens via interne werkinstructies steeds verder uniformeren?

5. Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de **ChristenUnie**-fractie constateren dat het wetsvoorstel leunt op meerdere kan-bepalingen om maatwerk voor uitvoeringsorganisaties mogelijk te maken. Welke waarborgen zitten er in het wetsvoorstel om te voorkomen dat dit leidt tot willekeur en rechtsongelijkheid?

Het wetsvoorstel introduceert daarnaast open normen zoals aard en ernst van de overtreding, mate van verwijtbaarheid en de persoonlijke omstandigheden van een belanghebbende. Zijn de uitvoeringsorganisaties volgens de regering in staat om deze uitgebreide discretionaire bevoegdheid op zich te nemen?

Deze leden stellen vast dat de datum van inwerkingtreding 1 januari 2027 is, wat de implementatietermijn vrij kort maakt. Biedt dit gemeenten en uitvoeringsorganisaties voldoende voorbereidingstijd? Worden hier ook extra middelen voor vrijgemaakt?

6. Vragen en opmerkingen van de leden van de FVD-fractie

De leden van de **FVD**-fractie lezen in de memorie van toelichting het volgende: «De afgelopen jaren is gebleken dat het stelsel van handhaving kan leiden tot onevenredig harde uitkomsten voor mensen die te maken krijgen met een boete.»[14] Deze leden hebben een aantal vragen over de methodologie waarmee dit is geconstateerd. Kan de regering precies aangeven in welk jaarverslag van UWV of SVB, op welke pagina of in welke paragraaf, de conclusie wordt getrokken of wordt onderbouwd dat het handhavingsstelsel tot onevenredig harde uitkomsten leidt voor mensen die een boete krijgen, en welke concrete cijfers, tabellen of analyses uit dat verslag deze conclusie rechtvaardigen?

Wat is volgens de regering de operationele definitie van «onevenredig harde uitkomsten» en welke objectieve maatstaven hanteert de regering om te bepalen of een opgelegde boete plus terugvordering onevenredig is in verhouding tot de ernst van de overtreding, de mate van verwijtbaarheid of de draagkracht van de betrokkene?

---

[14] *Kamerstukken II* 2024–2025, 36 785, nr. 3, p. 9.

De aan het woord zijnde leden vragen daarnaast op basis van welke concrete data of onderzoeken uit de jaarverslagen van UWV en SVB blijkt dat een significant deel van de opgelegde boetes disproportioneel was in verhouding tot de mate van verwijtbaarheid. Kan de regering daarbij aangeven welk percentage van de boetes in de afgelopen vijf jaar betrekking had op bewezen opzet of grove schuld versus gevallen van verminderde of normale verwijtbaarheid?

Op welke wijze heeft de regering vastgesteld dat de geconstateerde hardheid van boetes daadwerkelijk onevenredig is, en niet het voorzienbare gevolg van de wettelijke systematiek, waarbij de boete een percentage van het benadelingsbedrag bedraagt in combinatie met verplichte terugvordering bij mensen met een laag inkomen. Kan de regering de methodologie en resultaten van die toetsing delen?

De leden van de FVD-fractie lezen voorts in de memorie van toelichting: «Ten tweede geeft de SVB aan dat het wetsvoorstel voor het leveren van maatwerk zeer open geformuleerde kaders bevat. Dit vergroot het risico op willekeur. Door maatwerk in grotere mate mogelijk te maken, zullen verschillen in sanctiebeslissingen ontstaan. Deze verschillen worden niet gezien als willekeur, maar als passende handhaving.»[15] Kan de regering toelichten of en waarom de gekozen open kaders, ondanks het door de SVB gesignaleerde risico op willekeur, voldoende waarborgen bieden vanuit het legaliteitsbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel? In hoeverre bieden de opgenomen richtlijnen in het wetsvoorstel en het Boetebesluit voldoende voorzienbaarheid en rechtszekerheid voor burgers, en hoe wordt voorkomen dat verschillen in sanctiebeslissingen de facto tot willekeur leiden?

7. Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie

De leden van de **JA21**-fractie stellen vast dat ook onder het huidige recht een waarschuwing kan worden gegeven als er geen of weinig financieel nadeel is ontstaan, of als iemand een fout snel zelf herstelt. Bij een nieuwe overtreding binnen twee jaar kan in beginsel niet opnieuw worden gewaarschuwd. Waarom verdwijnt deze grens? Hoe voorkomt de regering dat iemand onder de nieuwe wet steeds opnieuw een waarschuwing krijgt?

De Tweede Kamer heeft de regering verzocht om opzettelijke fraude altijd zwaar te bestraffen.[16] Tegelijkertijd laat het wetsvoorstel ruimte om van een boete af te zien of met een waarschuwing te volstaan. Hoe gaat de regering de aangenomen motie uitvoeren? Kan de regering toezeggen dat vastgestelde opzettelijke fraude niet met alleen een waarschuwing wordt afgedaan?

Bij agressie tegen medewerkers moet volgens het wetsvoorstel worden gekozen tussen strafrechtelijke vervolging en een maatregel op de uitkering. Kan de regering juridisch onderbouwen waarom aangifte en een bestuursrechtelijke maatregel niet naast elkaar kunnen bestaan?

De aan het woord zijnde leden constateren dat uitvoeringsorganisaties en gemeenten veel ruimte krijgen om zelf een passende sanctie te kiezen. Hoe wordt voorkomen dat vergelijkbare fraudegevallen verschillend worden behandeld? Zijn de aangekondigde landelijke richtlijnen bindend en deelt de regering de zorg van deze leden dat grote verschillen kunnen leiden tot rechtsongelijkheid en meer bezwaar- en beroepsprocedures?

---

[15] *Kamerstukken II* 2024–2025, 36 785, nr. 3, p. 65.
[16] *Kamerstukken II* 2025–2026, 36 785, nr. 28.

Welke concrete resultaten verwacht de regering van voorliggend wetsvoorstel voor de bestrijding van fraude? Hoe wordt bijgehouden of opzettelijke fraude daadwerkelijk wordt opgespoord en bestraft? Wanneer grijpt de regering in als blijkt dat uitvoeringsorganisaties vaker waarschuwen en minder vaak een boete opleggen?

De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid zien de nota naar aanleiding van het verslag met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken.

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Van Gurp

De griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Van der Bijl